

VASTUULLINEN LAHJOITTAMINEN RY

TOIMINTA- KERTOMUS 2021

18. toimintavuosi

VaLa – Vastuullinen Lahjoittaminen ry

AnDo – Ansvarsfullt Donerande rf

TOIMINTAKERTOMUS

1. Vastuullinen Lahjoittaminen ry
2. Toiminnan painopisteet vuonna 2021
3. Resurssit - hallinto ja talous
4. Vaikuttamistoiminta
 - 4.1 Jäsenjärjestöpalvelut
 - 4.2 Varainhankinnan kulttuurin kehittäminen ja koulutustoiminta
 - 4.3 Hyvän hallintotavan edistäminen
 - 4.4 Viestintä ja lahjoituskulttuurin edistäminen
5. Varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämistyö
 - 5.1 Lahjoittaminen ja verotus
 - 5.2 Varainhankinnan kulut
 - 5.3 Rahankeräyslain kehittäminen
6. Kansainvälinen yhteistyö
 - 6.1 European Fundraising Association (EFA)
 - 6.2 Muut verkostot

1. Vastuullinen Lahjoittaminen ry

Vastuullinen Lahjoittaminen ry VaLa on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton yhteistyöverkosto, joka edustaa yleishyödyllisiä yhteisöjä.

VaLan visiona on olla Suomen kolmannen sektorin yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on, että:

- yleishyödylliset yhteisöt noudattavat hyvän hallinnon periaatteita
- varainhankinnan ammattikunnan osaaminen on erinomaista
- Suomessa on kehittynyt lahjoituskulttuuri ja yhteiskunnan eri toimijoiden roolit on määritetty kestäväällä ja selkeällä tavalla.

VaLa ry määrittelee ja edistää hyvän hallinnon ja hyvän varainhankinnan periaatteita suomalaisessa yhteiskunnassa sekä auttaa jäsenjärjestöjään oppimaan yhdessä osana kansainvälistä verkostoa.

2. Toiminnan painopisteet vuonna 2021

Vuonna 2021 VaLan toiminnan pääpainopisteenä olivat vaikuttamistyö ja varainhankinnan toimintaedellytysten kehittäminen. Toimintaa ohjasi 'VaLan strategia ja toiminnan perustehtävät ja -tavoitteet', joka ovat osa syyskokouksessa hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa:

- VaLa edistää yleishyödyllisten yhteisöjen vastuullista varainhankintaa ja hyvää hallintoa.
- VaLa edistää suomalaista lahjoituskulttuuria lisäämällä vuoropuhelua yhteisöjen taloudellisista toimintaedellytyksistä ja varainhankinnasta yhteiskunnan eri toimijoiden välillä.
- VaLan toimintaa johdetaan, hallinnoidaan ja kehitetään esimerkillisellä tavalla.

Toimintasuunnitelman toteuttamiseen tehtiin muutoksia, joita aiheutti koronapoikkeustilanne koulutusten ja muiden tilaisuuksien järjestämiseen, jäsenpalveluun sekä tutkimus- ja viestintätöihin.

3. Resurssit - hallinto ja talous

Vuonna 2021 hallitus, työryhmät, pääsihteeri ja työntekijä toimivat keskeisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Päätoimintamuotoina edellisten toteuttamisessa olivat: alan verkostojen luominen, keskustelu- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen sekä tiedon jakaminen niin järjestöille, kansalaisille kuin sidosryhmille.

Vuoden 2021 lopussa VaLassa oli 73 jäsenorganisaatiota. Sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset pidettiin lain mukaan etänä. VaLalle hallituksen muodostamisen tukena käytettiin ohjesääntöä, jonka tavoitteena on vuosittain saada yhdistykselle mahdollisimman toimintakykyinen ja jäsenistöä edustava hallitus. Hallituksen puheenjohtajaksi syyskokouksessa 2020 valittiin Leena Poutanen / SOS-lapsikyläsäätiö.

Hallitus järjestäytyi tammikuussa ja varapuheenjohtajaksi valittiin Nora Huhta / Plan International Suomi. Muina jäseninä toimivat: Katri Hadjari / Helsingin ensikotiyhdistys, Iiris Kivimäki / Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, Petri Äikiä / Invalidiliitto, Aija Kaski / Pidä Saaristo Siistinä ry, Soile Bar-Yosef / Sininauhasäätiö, Sari Meller / Syöpäsäätiö, Eeva Hietalahti / Sydänliitto ja Satu Kantola / Suomen Lähetysseura. Hallitus kokousti vuoden aikana kahdeksan kertaa. VaLan hallitus muodosti ja sen tukena toimi vuonna 2021 seuraavat työryhmät:

- Hyvän hallinnon työryhmä
- Koulutustyöryhmä
- Laki ja verotus -työryhmä
- Viestintä- ja markkinointi -työryhmä

Pia Tornikoski hoiti VaLan pääsihteerin tehtäviä osa-aikaisesti ja työsuhteessa oli palkattuna viestinnän harjoittelija. Ostopalveluna kirjanpidon hoiti Uudenmaan Tilimix Oy ja tilintarkastajana toimi KPMG Oy. Toimintavuoden aikana Hyvän hallinnon työryhmä kartoitti VaLan hallinnon riskitekijöitä ja kehitti niiden pohjalta hallinnollista työtä.

VaLan toiminta rahoitettiin pääosin jäsenmaksuilla ja kumppanuustuotoilla. Jäsenien laadukas palvelu ja uusien jäsenien rekrytointi tukivat VaLan vaikuttamistyötä ja lisäksi turvasivat toiminnan rahoituksen jatkuvuutta.

Kuluja aiheutui pääsihteerin palkkiosta, tapahtumien järjestelyistä sekä tutkimus- ja tiedotustyöstä, jota toteutettiin ostopalveluina. Aiempien vuosien panostukset toiminnan kehittämiseen näkyivät uusien jäsenien määrässä ja vuoden 2021 tuloista tuli noin 85 % jäsenmaksuista. Tilikauden tulos oli 3 258,16 euroa.

4. Vaikuttamistoiminta

4.1 Jäsenjärjestöpalvelut

Vuonna 2021 VaLan keskeisinä tavoitteina oli palvella jäseniään laadukkaasti ja pyrkiä lisäämään VaLan jäsenorganisaatioiden määrää. VaLan toimintaa esiteltiin vuoden aikana useille järjestötoimijoille sekä kuultiin toiveita toiminnalle. Hyvä hallinto -työryhmän toimesta VaLan jäsenyyden määrittelyä ja jäsenhakuprosessia kehitettiin edelleen edistämään VaLan strategiaa ja vaikuttamistyötä.

Jäsenten palvelua tuettiin yhteiskumppanuuksien ja heidän tarjoamiensa etujen kautta. VaLan kumppaneina olivat Gainer, iRaiser ja Paygate sekä lisäksi yhteistyötä tehtiin eri tahojen kanssa vaikuttamis- ja tutkimustyössä, viestinnässä ja tilaisuuksien järjestämisessä. VaLa tarjosi jäsenilleen mahdollisuutta olla mukana yhteisessä markkinointiviestintähankkeessa Hyvä testamentti. Hankkeessa oli mukana 28 jäsentä ja sitä koordinoi VaLan kumppanina Torni Consulting.

4.2 Varainhankinnan kulttuurin kehittäminen ja koulutustoiminta

VaLa järjesti vuoden aikana jäsentilaisuuksia sekä kaikille avoimia koulutustilaisuuksia. Vuonna 2021 tuotiin esiin jäsenistölle ja muille tahoille erityisesti eri tutkimusten tuloksia ja TekojenTiistai-teemapäivän toteuttamisen työkaluja.

Vuoden aikana panostettiin laadukkuuteen etäkoulutuksissa ja niiden sisältöä suunniteltiin koulutustyöryhmän johdolla. VaLa teki yhteistyötä yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa tarjoamalla heille sisällöllisiä kumppanuuksia ja kutsuen puhujiksi niin suomalaisia kuin kansainvälisiä asiantuntijoita. Yhteensä tilaisuuksiin osallistujia tuli noin 180 organisaatiosta. Tilaisuuksista kerätyn palautteen perusteella suunnitellaan ja kehitetään tulevia tapahtumia.

Vuoden varainhankintateko -kilpailu oli omana kategorianaan osa Finnish Comms Awardsia, jonka järjestää Marketing Finland. Koulutustyöryhmä osallistui syksyllä kilpailun toteutukseen ja kategorian kumppanina oli RadioMedia ry. Vuoden 2021 varainhankintatekona palkittiin John Nurmisen säätiön #Meidänmeri-kampanja.

Koulutustyöryhmä osallistui yhteistyössä Rastor-instituutin kanssa 'Ammattimainen varainhankinta, tuotekehitystyön erikoisammattitutkinnon' -tutkintokoulutuksen ohjausryhmään. Koulutusohjelma yhteistyöhön tulivat mukaan SOSTE:n lisäksi Allianssi ja Fingo. Ohjausryhmä valvoo myös EFA sertifikaatin toteutumista tutkinto-ohjelman kehitystyössä ja sertifikaatti uusittiin vuoden 2023 loppuun asti. 1,5 vuotta kestävä koulutusohjelman yhden kurssin opiskelijat valmistuivat vuoden aikana ja lisäksi käynnistyi yksi kurssi. Haku helmikuussa 2022 alkavaan 8. kurssiin avattiin syksyllä.

Vuonna 2021 käytiin keskusteluja Fundraising Leadership -koulutuksen käynnistämistä potentiaalisten oppilaitoskumppaneiden kanssa ja työtä jatketaan vuonna 2022.

4.3 Hyvän hallintotavan edistäminen

Hyvän hallinnon työryhmä päivitti 'Ohjeita hyvään hallintoon - Varainhankintaa harjoittavien säätiöiden ja yhdistysten hyvästä hallintotavasta' -oppaan yhteistyössä PwC:n kanssa. Ohjeet julkaistiin kevätkokouksessa. Koska varainhankintatahojen luotettavuus sekä lahjoitusvarojen käytöstä ja työn tuloksista kertominen ovat tärkeitä lahjoittajalle, niin hyvän hallinnon oppaan lisäksi 'Vastuullisen varainhankinnan arvot ja periaatteet' -suositukset olivat esillä kaikissa VaLa tilaisuuksissa sekä www-sivuilla, ja niiden noudattamista kannustettiin niin jäsenille kuin muullekin järjestökentälle.

4.4 Viestintä ja lahjoituskulttuurin edistäminen

Vuonna 2021 panostettiin mediaviestintään sekä tiedottamiseen VaLa eri sidosryhmät sekä kansalaiset huomioiden. VaLa tiedotti, antoi kannanottoja ja haastatteluja niin medialle kuin eri viranomaistahoille.

Viestintä- ja markkinointi -työryhmä koordinoi eri selvitysten suunnittelua. Vaikuttamis- ja viestintätyössä hyödynnettiin vuoden aikana tehtyjä kyselytutkimuksia kansalaisjärjestöjen taloudellisista toimintaedellytyksistä sekä lahjoittamisen kehittymisestä. Lisäksi toteutettiin yrityskysely järjestöyhteistyöstä yhdessä Marketing Finland:n kanssa.

Koska sosiaalisen median merkitys kasvaa lahjoittajaviestinnässä, VaLa julkaisi keväällä 'Yleishyödyllisten yhteisöjen ja vaikuttajien väliseen yhteistyöhön sosiaalisessa mediassa' -suositukset, jotka oli laadittu yhdessä PING Helsingin kanssa.

Lahjoituskulttuurin edistämiseksi VaLa jatkoi kansainvälisen GivingTuesday-verkoston maaedustajana. Viestintä- ja markkinointi -työryhmän tukena kampanjan toteuttamisesta vastasi harjoittelija ja viestintätoimisto Myy. #GivingTuesday #TekojenTiistai-kampanjan VaLa ylläpiti laajalle yleisölle suunnattuja www.tekojentiistai.org-sivuja, järjesti useita maksuttomia tilaisuuksia järjestöille sekä panosti mediaviestintään ja markkinointiin. Päivä keräsi kansalaisten lisäksi yli sata osallistunutta organisaatiota. Lisäksi päivään osallistui VaLa kumppanina monet tahot kuten mediakumppanina HitMix-radiokanava. Oikeusministeriön Vapaa! Fri! -hankkeen kanssa yhteistyössä aloitettiin peruskouluille suunnattu auttamiseen ja hyvän tekemiseen kannustava projekti.

Lisäksi panostettiin aktiivisen filantropia-aiheisen vuoropuhelun kehittämiseen eri osapuolten, kuten säätiö- ja rahastosektorin sekä yritys-kentän, kesken. Vuoropuheluissa huomioitiin myös rajat ylittävä pyytäminen ja antaminen, jossa hyödynnettiin EFA:lta saatavaa tietoa.

VaLa tärkeimmät viestintäkanavat olivat www.vala.fi, kuukausittainen jäsenkirje sekä tapahtumien ja muiden ajankohtaisten asioiden viestiminen niin sähköpostitse kuin sosiaalisessa mediassa. EFA:n Fundraising Europe -uutiskirje ilmestyi vuoden aikana 12 kertaa ja pääsihteeri vastasi kirjoituksista Suomen uutisen osalta.

5. Varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämistyö

VaLa teki aktiivisesti yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa, joiden toiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöjen varainhankintaan ja hyvään hallintoon liittyvä lainsäädäntö, valvonta tai muu vaikuttamistyö. Laki ja verotus -työryhmä toimi varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämiseksi ja lisäsi vuoropuhelua järjestökentän ja eri viranomaisten välillä mm. Poliisihallitus, eri ministeriöt, julkiset rahoittajat ja eri alojen keskusjärjestöt. Vuoden aikana olivat erityisesti esillä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvä säätely, yhdistyslain kehittäminen ja tietosuojasiat.

Eri ministeriöiden toimesta oli käynnissä hankkeita, joissa tarkoituksena oli kehittää julkisen rahoituksen hakemista ja raportointia sekä arvioida rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen vaikutuksia järjestökentälle. VaLa toi hankkeisiin huomioita järjestöjen yksityisrahoituksen näkökulmasta ja hankkeet jatkuvat vuonna 2022.

5.1 Lahjoittaminen ja verotus

VaLa pyrki vaikuttamaan mm. lahjoitusten verovähennysoikeuden kehittämiseen sekä kuluista maksettujen arvonnisäverojen kompensointiin lähestyen päättäjiä, viranomaisia ja median kautta lahjoittajia. Vaikuttamistyössä on otettu huomioon, että veroetuuksiin liittyy myös alan toiminnan tehokkuuden ja eettisyyden valvonnan kehittäminen.

5.2 Varainhankinnan kulut

Varainhankintatoimintaa edesauttaisi erilaisten palvelumaksujen veloituskäytäntöjen muuttaminen siten, että ne suosisivat yleishyödyllisiä yhteisöjä. VaLan tilaisuuksissa esiteltiin varainhankintaan yhteistyökumppaneiden palveluita, joihin oli myös neuvoteltu edullisempia hintoja jäsenistölle ja tapahtumiin osallistuneille. VaLa jatkoi vaikuttamista erityisesti järjestöjen rahankeräyksiin liittyviä pankkipalveluita koskeviin asioihin.

5.3 Rahankeräyslain kehittäminen

VaLa jatkoi aktiivista toimintaa vuonna 2020 muuttuneen rahankeräyslain toimeenpanoon vaikuttamisessa. VaLa viesti muutoksista jäsenilleen sekä osallistui eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin tehden yhteistyötä muiden keskusjärjestöjen kanssa. Sisäministeriön hanke, jossa arvioitiin päästökompensaatiotoiminnan suhdetta rahankeräyslakiin, päättyi syksyllä ja VaLa oli mukana eri sidosryhmien kuulemisessa sekä lausunnon laatimisessa.

6. Kansainvälinen yhteistyö

VaLa toimi aktiivisesti kansainvälisissä varainhankinta-alan yhteistyöelimissä.

6.1 European Fundraising Association (EFA)

VaLa on jäsen European Fundraising Association:ssa (EFA), joka on EU:n käyttämä kuulemiskanava kansalaisyhteiskunnan varainhankintaorganisaatioille. Pääsihteeri Pia Tornikoski toimi EFA:n hallituksen jäsenenä ja talousvastaavana marraskuuhun 2021 asti. Pääsihteeri osallistui EFA:n General Assemblyyn ja EFA:n kumppaneiden järjestämiin alan etätilaisuuksiin.

EFA Certification Committee järjesti EFA sertifikaatin omaaville Symposiumin, johon osallistui koulutustyöryhmän jäseniä. VaLa viesti muiden EFA-maiden sekä alan kansainvälisten toimijoiden koulutuksista jäsenilleen.

EFA:n jäsenenä VaLa on mukana tutkimassa ja edistämässä varainhankintaa sekä filantropiaa Euroopassa sekä vaikuttamassa EU-tason säätelyyn ja sitä kautta myös kansalliseen lainsäädäntöön yhteistyössä muiden verkostojen kanssa kuten: Civil Society Europe (CSE), European Charities' Committee on VAT (ECCVAT), European Center for Not For Profit Law (ECNL) ja Philanthropy Europe Association (Philea).

6.2 Muut verkostot

Vuoden 2021 alussa Pia Tornikoski aloitti luottamustehtävän The European Center for Not-for-Profit Law, ECNL:n hallitukseen jäsenenä. Pia Tornikoski jatkoi edustajana #GivingTuesday Global Leader -verkostossa.